

Initiatievraag Financieel zelfredzame en digi- en taalvaardige

Inhoud

1	Initiatievraag	1
1.1	Inleiding	1
1.2	Beschrijving van de kompaskoers	1
1.3	Beoogde maatschappelijke effecten	2
1.4	Vraagstelling	3
1.4.1	Financiële zelfredzaamheid	3
1.4.2	Laaggeletterdheid	3
1.4.3	Integratie nieuwkomers	4
1.5	Kaders en aanvullende uitgangspunten	5
2	Uitvoeringsplan	7
2.1	Monitoring en effectmeting	7
3	Financiële uitgangspunten	8
	Bijlagen	10
B.1	Begrippenlijst	10
B.2	Huidige situatie en trends	13

1 Initiatievraag

1.1 Inleiding

In 2019 is de gemeente Leidschendam-Voorburg begonnen met de subsidietafels in het sociaal domein. Partners uit het maatschappelijk veld bepalen met elkaar welke activiteiten ze in kunnen zetten om de door gemeente gestelde doelen te bereiken. De maatschappelijk partners staan immers dicht bij de inwoner en hebben allerlei expertise in huis om te bepalen wat de behoefte van inwoners is en hoe zij hierbij kunnen aansluiten. De tafels zijn georganiseerd rond vijf thema's: Opgroeien en Opvoeden, Financieel zelfredzame en digi- en taalvaardige inwoners & de integratie van nieuwkomers, Basisvaardigheden en Talentontwikkeling, Zelfredzame Inwoners en Betrokken en Inclusief.

De doelen van de gemeente in het sociaal domein zijn vastgelegd in het Sociaal Kompas¹. Om deze doelen te behalen, werkt de gemeente Leidschendam-Voorburg onder andere met 'initiatievragen'. Hierin staat beschreven wat de gemeente rond een bepaald thema wil bereiken, wat de concrete doelen zijn. Deze initiatievragen vormen de basis voor de subsidietafels.

Subsidietafel FIT

In dit document wordt de initiatievraag voor de subsidietafel 'Financieel zelfredzame en digi- en taalvaardige inwoners & de integratie van nieuwkomers'² (tafel FIT) voor de subsidiejaren 2023-2024 uiteengezet. Het is de bedoeling dat tafelpartners op basis van deze initiatievraag met elkaar tot een uitvoeringsplan komen om gezamenlijk bij te dragen aan de in de initiatievraag gestelde doelen. De gemeente faciliteert hierbij.

1.2 Beschrijving van de kompaskoers

Het Sociaal Kompas is het beleidsplan voor het sociaal domein. Dit kompas geeft richting aan het denken en werken. Het einddoel is 'Meetellen en meedoen in Leidschendam-Voorburg'. Dit is een opgave voor de gemeente Leidschendam-Voorburg en haar maatschappelijk betrokken partners. Om dit einddoel te bereiken zijn er vier hoofddoelen gesteld:

1. Inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen
2. Inwoners kunnen zo lang mogelijk regie over hun eigen leven houden en zelfstandig functioneren
3. Leidschendam-Voorburg is een solidaire en inclusieve gemeente
4. Inwoners die hulp nodig hebben krijgen de juiste hulp op tijd

¹ <https://www.lv.nl/sociaal-kompas>

² Nieuwkomers zijn immigranten die naar Nederland komen voor werk of hun partner. Of het zijn vluchtelingen.

Onder deze vier hoofddoelen hangen 'koersen' die bijdragen aan het bereiken van een hoofddoel. De subsidietafel FIT levert een bijdrage aan hoofddoel 1 en 2 door inzet op de onderstaande twee koersen:

Koers 1.2 Inwoners ontdekken en ontwikkelen hun talenten en vaardigheden

Om mee te kunnen doen in de samenleving heb je goede basisvaardigheden nodig, zoals taal-, reken- en digitale vaardigheden. Door te investeren in deze vaardigheden kunnen inwoners het beste uit zichzelf halen. Dat geldt ook op latere leeftijd. Dit versterkt niet alleen welzijn en eigenwaarde, maar zorgt ook dat inwoners competenties verwerven waarmee ze actief kunnen zijn in de samenleving op een manier die bij hen past. Belemmeringen moeten waar mogelijk weggenomen worden, zodat alle inwoners in staat worden gesteld om te ontwikkelen.

Koers 2.2 Meer inwoners zijn financieel zelfredzaam

De gemeente Leidschendam-Voorburg wil dat inwoners zoveel mogelijk meedoen in de samenleving. Het hebben van schulden maakt dit moeilijk. De effecten van schulden op het leven van mensen is groot, zo hebben mensen met schulden vaker fysieke en mentale gezondheidsproblemen. Het ervaren van een uitzichtloze situatie frustreert opleiding, scholing, re-integratietrajecten en verdere loopbaanontwikkeling. Het streven van de gemeente Leidschendam-Voorburg is dan ook dat zoveel mogelijk inwoners financieel zelfredzaam zijn. Hiervoor worden handvatten geboden. Tegelijkertijd is bekend dat financiële problemen leiden tot chronische stress, waardoor het vermogen om zelfredzaam te zijn wordt aangetast. Door in deze gevallen inwoners te leren zelfstandig verantwoordelijkheden op te pakken, wordt gewerkt aan een zoveel mogelijk financieel zelfredzame toekomst voor alle inwoners.

1.3 Beoogde maatschappelijke effecten

De gemeente wil met de partners van de tafel FIT samenwerken aan de onderstaande maatschappelijke effecten:

- Inwoners krijgen concrete handelingen aangeleerd, waarmee zij (nieuwe of grotere) financiële problemen kunnen voorkomen;
- Betaalachterstanden onder inwoners zijn vroegtijdig gesignaleerd en vervolgens aangepakt, waardoor het aantal betaalachterstanden onder inwoners is afgenomen;
- Inwoners met onvoldoende basisvaardigheden zijn beter bereikt en geholpen;
- De zelfredzaamheid en het sociale netwerk onder laaggeletterden en asielstatushouders en hun gezinnen is vergroot;
- Inwoners beoordelen het hulpaanbod als laagdrempelig, toegankelijk en aansluitend.

1.4 Vraagstelling

1.4.1 Financiële zelfredzaamheid

(Zie hiervoor het beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2024)

1. De impact van schulden op het leven is groot. Zo hebben mensen met geldzorgen vaker gezondheidsproblemen en hebben ze moeite met deelnemen aan het sociaal en maatschappelijk leven. Tegelijkertijd zijn de maatschappelijke kosten om inwoners met financiële problemen te helpen hoog. Het voorkomen van financiële problemen is dan ook een belangrijk beleidsdoel (zie strategie 1 uit het beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2024).

Vraagstelling 1: Hoe kunnen financiële problemen onder inwoners zoveel mogelijk worden voorkomen?

2. Landelijk weten we dat mensen gemiddeld vijf jaar wachten met het zoeken naar hulp. De hoogte van de schuld is dan opgelopen tot gemiddeld 43.000 euro bij 14 verschillende schuldeisers. Bij (voormalig) ondernemers ligt dat hoger, bij hen gaat het om een gemiddelde schuld van 100.000 euro. Om oplopende betaalachterstanden te voorkomen, wil de gemeente vroegtijdig betaalachterstanden signaleren (zie strategie 2 uit het beleidsplan). Vroegsignalering is door de wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) ook een wettelijke taak van de gemeente.

Vraagstelling 2: Als er toch betaalachterstanden zijn, hoe kunnen deze vroegtijdig worden gesignaleerd?

3. Het signaleren van betaalachterstanden is één, maar dan begint pas het echte werk: het aanpakken van de financiële problemen, zodat deze niet groter worden. Het bieden van snelle, passende en aansluitende hulp is daarbij essentieel (zie ambitie uit het beleidsplan).

Vraagstelling 3: Hoe kan er vervolgens voor worden gezorgd dat deze problemen niet groter worden?

4. Het doel van de gemeente is om duurzame oplossingen te bieden voor betaalachterstanden en schulden, zodat de financiële situatie van inwoners blijvend stabiel is (zie ambitie en strategie 3 uit het beleidsplan).

Vraagstelling 4: Hoe kan worden voorkomen dat inwoners opnieuw in de financiële problemen raken?

1.4.2 Laaggeletterdheid

Hoe geweldig zou het zijn als alle inwoners van Leidschendam-Voorburg in staat zijn om voluit mee te kunnen doen aan het dagelijks leven? Niet belemmerd worden doordat ze onvoldoende kunnen lezen, spreken, schrijven of rekenen. En dat zij veilig online hun weg kunnen vinden, overheidszaken kunnen regelen, maar ook sociale contacten kunnen onderhouden.

1. In de aanpak van laaggeletterdheid is het van belang om naar het gehele plaatje van een individu te kijken en de 'vindplaatsen' van laaggeletterdheid te verbinden aan plekken waar mensen komen in verband met andere problemen, zoals bijvoorbeeld de huisarts voor gezondheidsproblemen of het loket voor werk en inkomen voor inkomensondersteuning.
Vraagstelling 1: Hoe kunnen we laaggeletterden bereiken? Met extra aandacht voor de verborgen groep (NT1)³?
2. Goede basisvaardigheden zijn belangrijk om mee te kunnen doen in de samenleving. Lezen, schrijven en rekenen gebruik je in het dagelijks leven namelijk overal. Het niveau van je basisvaardigheden heeft grote invloed op de kwaliteit van je leven.
Vraagstelling 2: Hoe kan er een divers aanbod worden gecreëerd waarbij laaggeletterden kunnen werken aan taal- of basisvaardigheden op een manier die laagdrempelig is en bij hen past?
3. Hoewel de typen educatie 'formeel leren' en non-formeel leren type 1⁴ buiten de scope van deze opdracht vallen, is de ambitie van de gemeente om een doorlopende lijn van aanbod in de gemeente te ontwikkelen. Een nauwe samenwerking waar formeel en non-formeel leren elkaar weten te versterken.
Vraagstelling 3: Hoe kunnen inwoners in een doorlopende leerlijn werken aan hun basisvaardigheden?

1.4.3 Integratie nieuwkomers

1. Nieuwkomers kunnen onnodig in de financiële problemen komen omdat zij niet bekend zijn met de Nederlandse financiële systemen, zoals toeslagen, de Belastingdienst en het betaalverkeer.
Vraagstelling 1: Hoe kunnen we de financiële positie en zelfredzaamheid van nieuwkomers vergroten?
2. Voor alle inwoners is het belangrijk dat zij een mate van sociale veiligheid voelen. Dit houdt in dat inwoners elkaar vertrouwen en er een mate van onderlinge verbondenheid is. Actieve deelname versterkt de sociale cohesie. Voor nieuwkomers zijn er vaak nog barrières voor deze actieve deelname.
Vraagstelling 2: Hoe worden nieuwkomers actief betrokken bij lokale initiatieven en activiteiten?
3. Polarisering tussen bevolkingsgroepen wordt tegengegaan door elkaar te leren kennen en met elkaar in gesprek te gaan. 'Bekend maakt bemind'. Als samenleving willen we open staan voor nieuwkomers.
Vraagstelling 3: Hoe organiseren we ontmoetingen op wijkniveau tussen en met nieuwkomers?
4. De begeleiding van nieuwkomers is grotendeels maatwerk en afgestemd op vraag/behoefte van de nieuwkomer.

³ Mensen met Nederlands als eerste taal

⁴ Zie hiervoor bijlage B.1 Begrippenlijst

Hoe kunnen we nieuwkomers helpen bij hun weg te vinden in de samenleving?

1.5 Kaders en aanvullende uitgangspunten

De elementen die buiten de scope van deze uitvraag vallen zijn:

- Het bieden van schuldhulpverlening aan inwoners met problematische schulden (curatie);
- Het bieden van inburgeringstrajecten, waaronder maatschappelijke begeleiding;
- Het bieden van volwasseneneducatie die onder de voorwaarden van de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) vallen. Het gaat dan specifiek om de typen educatie 'formeel leren' en 'non-formeel leren type 1';
- Het uitvoeren van activiteiten ten behoeve van algemene talentontwikkeling (valt onder subsidietafel Basisvaardigheden en talentontwikkeling);
- Het bieden van algemene voorzieningen voor maatschappelijke zelfredzaamheid (valt onder de tafel Zelfredzame inwoners). Met uitzondering van begeleiding van asielstatushouders;
- Het registratiesysteem en de projectleider voor vroegsignalering (Vroeg Eropaf).

Kaders

- [Spelregels subsidietafel](#)
- [Sociaal kompas 2017-2020](#)
- Herijkt Sociaal Kompas 2022 e.v.
- Beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2024
- Beleidsplan Inburgering
- Regioplan WEB
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)
- Wet inburgering (WI)
- Ten alle tijden moet er uitvoering worden gegeven aan: de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

Overige uitgangspunten

Het aanbod is bekend

Het curatieve aanbod is bekend, zodat preventief en curatief aanbod zo goed mogelijk op elkaar aansluiten.

Benutten bestaande infrastructuur

De organisaties laten in hun uitvoeringsplan zien hoe zij gebruik maken van de bestaande infrastructuur in Leidschendam-Voorburg (de voorzieningen, ontmoetingsplekken, ketensamenwerking, netwerken en activiteiten). Daarnaast wordt er rekening gehouden met aansluiting van landelijke infrastructuur, met

betrekking tot bijvoorbeeld de Week van het geld of de Week van de alfabetisering. Als subsidiepartners stemmen zij deze activiteiten nu en in de toekomst regelmatig onderling op elkaar af.

Begrijpelijke communicatie

De organisaties houden er rekening mee dat hun communicatie-uitingen aan inwoners begrijpelijk zijn voor inwoners die moeite hebben met lezen en schrijven

Synergiekansen

In het uitvoeringsplan is aandacht voor combinaties gemaakt in het aanbod die meerdere doelen dienen, bijvoorbeeld schuldenpreventie en taalverbetering.

Samenwerking

Samenwerken vanuit vertrouwen en maatschappelijke partners de ruimte geven om vanuit eigen inzicht en professionaliteit te kunnen werken.

- Samenwerking tussen verschillende subsidiepartners wordt zoveel mogelijk gezocht, zodat het aanbod aansluitend en aanvullend is en dubbel aanbod wordt voorkomen
- Samenwerking moet leiden tot een meer efficiënte, effectieve en innovatieve manier van werken.
- Organisaties maken in hun uitvoeringsplan duidelijk hoe zij blijven werken aan netwerkcontact, samenwerking initiatieven en informatie- en kennisdeling en welke organisaties zij daarbij betrekken
- Gecombineerde problematiek vraagt van de samenwerking: duidelijke vindbaarheid/communicatie en een duidelijke routing tussen tafelpartners.

Gebiedsgericht werken

Leidschendam-Voorburg bestaat uit verschillende wijken en buurten. Elke wijk of buurt heeft een eigen samenstelling qua inwoners, wat zorgt voor een eigen behoefte aan ondersteuning en activiteiten. Tafelpartners houden hier rekening mee in hun activiteitenaanbod.

Ook zijn er gebieden die als geheel een lage SES hebben. Dit geldt specifiek voor Bovenveen in Voorburg en Leidschendam Noord. In 2020 is door de gemeente een start gemaakt met het programma 'Sterk voor Noord'. Dit programma richt zich op zowel fysieke als sociale versterking van dit gebied. Tafelpartners sluiten met hun activiteiten zoveel mogelijk integraal aan bij dit programma.

Coronaherstelbeleid

De gevolgen van de coronacrisis zijn niet voor iedereen en op alle terreinen in dezelfde mate voelbaar. Deels treedt herstel op zonder dat de overheid een rol hoeft te pakken. Maar specifieke groepen worden wel hard geraakt. Om zorgvuldig in te kunnen spelen op de gevolgen van de coronacrisis voor de samenleving is een visie op en zijn kaders voor herstelbeleid in de periode 2022-2025 vastgelegd. Het

uitgangspunt is “sterker uit de crisis”: herstellen, versterken en kansen verzilveren! Enerzijds focus op groepen inwoners die door de crisis het hardst getroffen zijn en verder achterop zijn geraakt. Hierbij vooral inzetten op het minder kwetsbaar maken van deze groepen, dus sterker uit de crisis komen. Anderzijds de gevolgen maar vooral ook de kansen die de crisis biedt, aanpakken en gebruiken om de samenleving te versterken. Dit betekent ook ontwikkelen en investeren en de samenhang opzoeken met reeds bestaande uitdagingen. Het herstelbeleid moet anders zijn dan de ‘oude’ oplossingen; de gemeente zet in op innovatieve en vernieuwende werkwijzen en interventies. Het opstellen en uitvoeren van het herstelbeleid vindt plaats in samenhang met bestaand beleid en (financiële) middelen. Het herstelbeleid is breder dan de inzet van de “bestemmingsreserve herstelbeleid”. Goede afstemming tussen de subsidietafels en het herstelbeleid kan leiden tot synergie.

2 Uitvoeringsplan

In de doorontwikkeling van de subsidietafels is er veel aandacht voor het verbeteren en verstevigen van de onderlinge samenwerking. Dit moet leiden tot een meer effectieve manier van werken. Er wordt horizontaal en verticaal samengewerkt in de keten. Organisaties maken in hun uitvoeringsplan duidelijk hoe zij blijven werken aan netwerkcontact, samenwerking, initiatieven en informatie- en kennisdeling en welke organisaties zij daarbij betrekken. Hierbij is het van belang om ook de samenwerking buiten de tafels op te zoeken en gebruik te maken van elkaars expertise.

Bij een gezamenlijk aanbod van partners, wordt van hen verwacht dat zij in het uitvoeringsplan één activiteit beschrijven, één monitoringformat aanleveren en één verantwoording indienen.

Veel inwoners die tot de doelgroepen van deze initiatiefvraag behoren wonen in een corporatiewoning. Corporaties hebben dan ook een belangrijke signalerende en verwijzende rol en kunnen meedenken over oplossingen. Daarom dient waar mogelijk de samenwerking met corporaties te worden gezocht.

2.1 Monitoring en effectmeting

Monitoring betekent ‘volgen hoe het gaat’. Er wordt veel inzet gepleegd: mensen en materialen, tijd en geld. Afgelopen jaren is gemonitord aan de hand van de zogeheten stoplicht monitor. Groen betekende dat een activiteit was uitgevoerd volgens plan, oranje met aanpassingen en rood als dit niet was gebeurd. Tafelpartners legden dan ook aan elkaar uit wat hiervan de reden was.

Deze vorm van monitoring geeft inzicht in wat er is gedaan en hoe het is gegaan (de output). Het geeft een overzicht over welke afspraken zijn gemaakt en uitgevoerd. Hier wordt ook mee doorgegaan. Er mist echter informatie over ‘het waarom’ het wel of niet goed gaat en wat wordt bereikt. Wat is het effect van alle inzet en activiteiten

en worden de doelen die zijn gesteld ook behaald? Wat is de impact van de gezamenlijke inzet op deze tafel?

De reden dat we dit willen weten is vooral om van te leren. Er worden doelen gesteld waarbij we de ambitie hebben dat steeds meer inwoners van Leidschendam-Voorburg een volwaardige plek in de maatschappij hebben en kunnen (blijven) meedoen in de samenleving. Dan moeten we weten of de subsidietafels daaraan bijdragen. Zitten we op de goede weg met wat wij doen en aanbieden? We moeten kunnen uitleggen wat we doen en waarom welke keuzes zijn gemaakt.

Tegelijk is het echter zeer lastig te bepalen wat het effect en de impact is van de gezamenlijke inzet. Toch is het doel om hier meer op te meten.

Aan de tafel FIT wordt gevraagd om gezamenlijk drie doelen te formuleren waarvoor een effectmeting wordt opgenomen in het uitvoeringsplan. Bij het effect wordt gekeken naar de directe effecten van de gezamenlijke output. Daarvoor is zowel kwantitatieve als kwalitatieve informatie nodig. Dit betekent dat op (een onderdeel van) deze doelen een gezamenlijke uitgangspositie (nulmeting) onderdeel moet zijn van het uitvoeringsplan. Op basis van de in de bijlage opgenomen trends en ontwikkelingen, wordt een nadere analyse gevraagd die terug te lezen is in het uitvoeringsplan. Deze draagt bij aan de onderbouwing van de gemaakte keuzes in het aanbod van het uitvoeringsplan.

3 Financiële uitgangspunten

Voor de subsidietafel Financieel zelfredzame en digi-/taalvaardige inwoners en de integratie van statushouders is het voorlopige subsidieplafond:

Financiële zelfredzame & (digi)taalvaardige inwoners € 947.503,00

In juli zullen na vaststelling van de kaderbrief voor de begroting de subsidieplafonds definitief worden vastgesteld.

Het budget op de subsidietafel is te verdelen in geoormerkte en ongeoormerkte bedragen. Geoormerkte bedragen hebben een specifiek doel, veelal voortvloeiend uit een wettelijke taak. De ongeoormerkte bedragen hebben nog geen specifieke bestemming en kunnen aan alle activiteiten worden besteed passend binnen de initiatiefvraag.

Aan de tafel FIT zijn de volgende budgetten geoormerkt:

- Budget project Vroegsignalering van schulden - Vroeg Eropaf

In gezamenlijkheid kunnen tafelpartners besluiten een budget vrij te houden om in te kunnen spelen op actuele onderwerpen die niet door flexibiliteit van inzet alleen kunnen worden opgelost of voor innovatie.

Van tafelpartners wordt verwacht dat zij niet alleen de gemeente als subsidieverlener hebben, maar expliciet op zoek gaan naar andere financiële middelen voor hun activiteiten.

Bijlagen

B.1 Begrippenlijst

Alfabetisering: is het proces van taalverwerving gericht op de ontwikkeling van lees- en schrijfvaardigheid. Het begint bij de ontwikkeling van technisch kunnen lezen en schrijven. Bijvoorbeeld het beheersen van het schrift. Daarna wordt de stap naar functioneel lezen en schrijven gemaakt. Bijvoorbeeld het lezen en begrijpen van een tekst, het invullen van een formulier etc. Het aanleren van lezen en schrijven bij volwassenen vraagt specifieke kennis en vaardigheden van een docent met expertise op het gebied van alfabetisering.

Analfabeet: mensen die analfabeet zijn, kunnen niet lezen en schrijven. Dit kunnen zowel Nederlandstaligen als anderstaligen zijn. Analfabetisme is niet hetzelfde als laaggeletterdheid.

Basisvaardigheden: binnen de volwasseneneducatie wordt onder de basisvaardigheden verstaan: taal-, reken- en digitale vaardigheden voor volwassenen. Onder taal verstaan we Nederlands als tweede taal en Nederlands als moedertaal. Met voldoende beheersing van de basisvaardigheden kan een volwassene zich zelfstandig redden in de maatschappij, deze persoon is zelfredzaam.

Inburgeren: Mensen die van buiten de Europese Unie, IJsland, Kroatië, Liechtenstein, Noorwegen en Zwitserland komen, ouder zijn dan 18 jaar maar nog niet pensioengerechtigd, en voor langere tijd met een verblijfsvergunning in Nederland komen wonen, moeten Nederlands leren en weten hoe de samenleving in elkaar zit. De meeste mensen doen inburgeringsexamen. Het is ook mogelijk om in te burgeren door het Staatsexamen NT2 te doen, of door een diploma van een beroepsopleiding te halen.

Laaggeletterd: We spreken over laaggeletterdheid wanneer de taal- en/of rekenvaardigheid van een volwassene zich bevinden onder het niveau van een startkwalificatie. Dit is het eindniveau van mbo-niveau 2 (referentieniveau 2F). Laaggeletterdheid hangt vaak nauw samen met beperkte digitale vaardigheden.

NT1: Nederlands als eerste taal. De term verwijst naar de groep volwassenen (18+) die Nederlands als moedertaal heeft, en naar het lees en schrijfonderwijs aan deze groep mensen. Deze groep valt onder de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB).

NT2: Nederlands als tweede taal. Hiermee wordt het Nederlandse taalonderwijs aan anderstaligen bedoeld. Deze groep valt bij een inburgeringsplicht onder de Nieuwe Inburgeringswet (2021) en anders onder de WEB.

Nieuwe inburgeringswet: Op 1 januari 2022 treedt de nieuwe Wet inburgering in werking. De regie op de uitvoering van de wet ligt bij de gemeente.

Participatie: Inwoners doen actief mee aan het maatschappelijk leven in de rol van leerling, werknemer, ondernemer, buurtbewoner, vrijwilliger en/of mantelzorger.

Startkwalificatie: Een startkwalificatie is het minimale niveau dat nodig wordt geacht om een volwaardige plaats op de arbeidsmarkt te verwerven. Iemand beschikt over een startkwalificatie wanneer hij een havo- of vwo-diploma of minimaal een mbo-2 diploma heeft. Het niveau van een startkwalificatie is 2F van het Referentiekader taal en rekenen.

Statushouders

Asielmigranten aan wie een verblijfsvergunning verleend is. Ook nareizigers (nareizende familieleden) vallen hieronder

WEB: Wet educatie en beroepsonderwijs. Deze wet regelt de organisatie van verschillende vormen van beroepsonderwijs en volwasseneneducatie. De WEB-gelden kunnen zowel aan formele als non-formele opleidingen worden besteed. Volwassen burgers (18 jaar en ouder) met beperkte basisvaardigheden (onder 2F) kunnen van deze wet gebruik maken. Daarin bevinden zich mensen met Nederlands als eerste taal (NT1) en mensen met Nederlands als tweede taal (NT2). Inburgeringsplichtigen zijn uitgesloten, omdat zij nog onder de Wet inburgering (WI) vallen.

De wet heeft als doel educatie aan te bieden die gericht is op:

- De bevordering van de zelfredzaamheid van volwassenen
- Aansluiting bij het ingangsniveau van het beroepsonderwijs

Binnen de Wet Educatie en Beroepsonderwijs bestaan verschillende vormen van leren:

<u>Informeel leren</u>	Onbedoeld leren, kan in een georganiseerde leersetting plaatsvinden en ook daarbuiten. Dit leren is in feite een 'bijproduct' van andere activiteiten en daarom geen onderdeel van deze aanbesteding.
<u>Non-formeel leren type 2</u>	Laagdrempelig aanbod. Er is sprake van georganiseerd leren, doelgericht maar misschien minder gestructureerd en systematisch in vergelijking tot formeel leren of non-formeel type 1. Het is niet gericht op het behalen van een erkend diploma of certificaat en de omgeving is niet per se ontworpen als leeromgeving. Denk bijvoorbeeld aan cursussen in een bibliotheek of wijkcentrum, of werkplek.

<u>Non-formeel leren type 1</u>	Systematisch, doelgericht en gestructureerd leren binnen een omgeving die ontworpen is als leeromgeving, die niveau verhogend werkt maar niet hoeft te leiden tot een erkend diploma of certificaat.
<u>Formeel leren</u>	Systematisch, doelgericht en gestructureerd leren binnen een omgeving die ontworpen is om te leren, met als doel het behalen van erkende diploma's of certificaten.

Vanuit de Wet Educatie en Beroepsonderwijs wordt alleen formeel leren, het non-formeel leren type 1 en 2 door hun structuur, organisatie en doelgerichtheid aangeboden.

Zelfredzaamheid: het in staat zijn van de deelnemer om activiteiten en taken in alledaagse en werksituaties zelfstandig uit te kunnen voeren (zelfredzaam). Indien dit echter het alledaagse overstijgt weet de deelnemer daarnaast ook welke organisaties in zijn omgeving zijn te benaderen voor ondersteuning (samenredzaam).

Zelfredzaamheid (kompas): het vermogen van mensen om zichzelf te redden op alle levensterreinen met zo min mogelijk professionele ondersteuning en zorg

B.2 Huidige situatie en trends

Financiële zelfredzaamheid

Net zoals alle gemeenten in Nederland, kent ook Leidschendam-Voorburg financiële problematiek onder inwoners. Ter illustratie: in 2019 klopten er 273 inwoners aan bij de gemeentelijke schuldhulpverlening en 34 inwoners bij Schuldhulpmaatje (Arm in Arm). Waarschijnlijk is dit nog maar het topje van de ijsberg aangezien ongeveer 2.700 huishoudens in onze gemeente geregistreerde problematische schulden hebben. De verwachting is dat lang niet alle inwoners met financiële problemen in beeld zijn bij de gemeente en/of ketenpartners. De landelijke voorspelling is dat het aantal mensen met financiële problemen toeneemt. Ook onze inwoners worden door de coronacrisis geraakt. Hiermee zal niet alleen het 'topje van de ijsberg' toenemen, maar ook de onzichtbare groep.

Financiële problemen kunnen snel groter worden zonder hulp. Daarom is het belangrijk om komende jaren in te zetten op het voorkomen van vroegtijdig signaleren van betaalproblemen. Als er toch schulden ontstaan, dan is het zaak dat deze duurzaam worden opgelost, onder andere door te werken aan de financiële zelfredzaamheid.

'Het gaat vooral om het teruggeven van zelfvertrouwen, perspectief en het vermogen om weer zelf de baas te worden over de toekomst'

Laaggeletterdheid

Mensen hebben te maken met taal, rekenen en digitalisering in allerlei dagelijkse activiteiten. Bijvoorbeeld als zij boodschappen doen, sociale media gebruiken of aan het werk zijn. Maar niet iedereen gaat dit even gemakkelijk af. In Nederland hebben 1,3 miljoen mensen tussen de 16 en 65 jaar moeite met de Nederlandse taal. Hun niveau ligt onder het eindniveau van het vmbo (onder referentieniveau 2F). Volgens een schatting van de Algemene Rekenkamer gaat het om een nog grotere groep, namelijk ruim 2,5 miljoen mensen, wanneer ook 65-plussers en mensen met lage rekenvaardigheden worden meegeteld. Dat staat gelijk aan 18%, dus ongeveer 1 op de 6 mensen in Nederland. Een groot deel van deze groep heeft bovendien beperkte digitale vaardigheden. Het tekort aan deze basisvaardigheden vormt voor hen een barrière om zelfstandig mee te doen in onze maatschappij, online én offline. Snelle ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en in onze samenleving stellen hun aanpassingsvermogen extra op de proef. De eisen die worden gesteld aan de vaardigheden van mensen worden steeds hoger en digitalisering maakt de samenleving voor sommigen complexer. Een groeiend aantal mensen verliest de aansluiting met deze veranderingen. Dit heeft gevolgen voor hun zelfvertrouwen, hun financiën en gezondheid.

Ook kinderen van ouders die laaggeletterd zijn kunnen een achterstand oplopen. Kinderen die opgroeien in gezinnen met laaggeletterde ouders presteren minder goed

op school op het gebied van taal dan kinderen die opgroeien in hoog-geletterde gezinnen. Laaggeletterdheid kan dus van generatie op generatie worden overgegeven.

Volgens GeletterdheidInZicht.nl⁵ is 7% van de inwoners van Leidschendam-Voorburg laaggeletterd, waaronder zowel inwoners met een migranten- als met een Nederlandse afkomst onder vallen. Het is echter een verborgen probleem en daarom zijn de exacte aantallen niet bekend.

Inzetten op laaggeletterdheid is niet alleen in het belang van de doelgroep en hun omgeving, maar van iedereen. Investerings in basisvaardigheden verdienen zich namelijk terug.⁶ Hogere gezondheidskosten, uitgaven voor uitkeringen, lagere productiviteit van laaggeletterde werknemers en gemiste belastinginkomsten zijn de bekendste kostenposten.

De gemeente staat voor een samenleving waarin iedereen mee kan doen: praktisch en theoretisch geschoold, jong en oud, met en zonder migratie-achtergrond. Taal, rekenen en digitale vaardigheden zijn hiervoor onmisbaar.

Integratie nieuwkomers

Nederland kent een snel veranderende bevolkingssamenstelling. Den Haag kent inmiddels 180 nationaliteiten, Bovenveen in Voorburg kent meer dan 100 nationaliteiten. Dat maakt het samenleven soms leuker, soms uitdagend en soms ingewikkelder. Hoe vinden expats, internationale studenten, arbeidsmigranten, vluchtelingen en statushouders hun weg? Wat vraagt 'samenleven in verscheidenheid' van inwoners?

De gemeente wil samen met partners en inwoners bouwen aan sterke lokale samenwerkingen en netwerkstructuren, om nieuwkomers zo goed mogelijk op weg te helpen en deel te laten nemen aan de samenleving. Nieuwkomers zijn immigranten die voor langere tijd of definitief naar Nederland komen, bijvoorbeeld arbeidsmigranten, gezinsmigranten en asielstatushouders.

Een specifieke groep onder nieuwkomers zijn asielstatushouders. Zij zijn vaak inburgeringsplichtig. De eerste stap voor asielstatushouders om te integreren in onze gemeente, is het doorlopen van het inburgeringstraject. Met dit traject kan een asielstatushouder voldoen aan zijn of haar inburgeringsplicht. Doelstellingen hierbij zijn: het leren van de Nederlandse taal op het liefst minimaal B1 niveau en naar vermogen kunnen meedoen in de samenleving, het liefst via betaald werk. Ook wordt ingezet op het bevorderen van kennis van de Nederlandse maatschappij, in

⁵ De cijfers van GeletterdheidInZicht.nl gaan alleen over taalvaardigheden. Reken- en digitale vaardigheden zijn hier dus niet in mee genomen.

⁶ PCW (2018) Maatschappelijke kosten van laaggeletterdheid zijn 1 miljard

combinatie met het ontdekken en ontwikkelen van hun talenten en vaardigheden vanaf de start van het inburgeringstraject.

Daarnaast zijn er ook asielstatushouders die niet meer inburgeringsplichtig zijn, maar (nog) niet volwaardig kunnen deelnemen in de samenleving. Zij missen bijvoorbeeld sociale contacten, hebben (nog) niet het basisoniveau taal of zijn nog onvoldoende zelfredzaam.